

Ciril-Methodova družba.

Ciril-Methodova družba je bila desedaj še edina družba, v kateri so se zbirali pristaši različnih političnih naziranj k skupnemu narodnemu delu. Vsakdo je po svoji moči rad prispeval, da družba more izvrševati svoj namen, ki obstoji v tem, da podpira razvoj slovenskega šolstva v narodno-nevarnih krajih. Toda slovenski liberalizem ni mogel več prenašati skupnega narodnega dela, ampak stegnil je sedaj svoje razdirajoče prste po družbi, da si jo osvoji za svoje strankarske torišče ter spravi v njeni odbor nekatere slavoblepne svoje pristaše. Na glavni skupščini Ciril-Methodove družbe dne 6. avg. v Bohinjski Bistrici so naskočili liberalci pod vodstvom svojega somislečega dijaštva družbo, odklonili pri volitvi v odbor pošteno sporazumljenje z drugimi strankami ter volili v odbor same take ljudi, do katerih imajo le liberalci svoje zaupanje. S tem so odbili vse, ki ne mislijo liberalno, od družbe ter s tem prizadeli veliko, neizmerno škodo narodni stvari. Kjer hočejo in bi morale delovati skupno vse stranke, tam tudi ne sme samo ena stranka nastopati gospodujoče, ampak iskati sporazumljenja in složnega postopanja.

Družba sv. Cirila in Metoda že iz denarnih ozirov potrebuje sloge in edinosti. Vzdržuje namreč 11 otroških vrtec, 3 vrtee podpira, vzdržuje 5 ljudskih šol ter plačuje dva posvetna učitelja, 17 posvetnih učitelje ter 17 šolskih sester-učiteljic, torej skupaj 41 učnih moči. Za te šole in učiteljske moči potrebuje na leto okroglo 70.000 K. Gotovo svota, katere liberalci sami za delj časa ne bodo mogli spraviti skupaj.

V odbor so izvoljeni večinoma mladi ljudje, kateri še za narod niso drugega storili, nego da so pravočasno pokazali svoje liberalno perje. Kot zastopniki za Stajersko so se predlagali dr. Medved, dr. Bezjak, dr. Zmave, toda liberalno dijaštvo, ki je imelo največ pooblastil od podružnic, je vse odklonilo ter nam vsililo liberalnega strankarja Pahernika. Naši somišljeniki so hoteli izvedenega šolnika, liberalci pa fanatičnega strankarja! Niso pač mislili na narod in njegovo korist, ampak na stranko.

Kamorkoli je prišla v obmejne kraje vest o ravnanju liberalnih združbarjev v družbi sv. Cirila in Metoda, povsod se izražala obžalovanje. Tudi trezni liberalci, ki žive ob meji v hudem boju z narodnimi nasprotniki, obžalujejo, da se je zanesel razpor v tako važno narodno družbo. Seveda, liberalni vojni štabi v Celju in Ljubljani ne razumejo, kaj se pravi boj za slovenski jezik in slovensko zemljo, za to tudi hladokrvno pripuščajo, da se razbijejo najvažnejše narodne naprave. Že veliko zla je prinesel liberalizem med Slovence, in najmanjše zlo ni, ki ga je povzročil z razbitjem družbe sv. Cirila in Metoda.

Politični ogled.

— **Vinski zakon.** Kakor poročajo, bo zakon o prometu z vinom in vinskim moštom, ki je že 12. aprila t. l. dobil cesarjevo potrjenje, v kratkem razglašen. V moči stopi zakon v treh mesecih po razglasitvi v državnem zakoniku. Iz tega sledi, da bo zakon imel že moč na letošnje vinske pridelke.

— **Rešitev kmečkega vprašanja na Ruskem.** Službeni listi poročajo, da vlada hoče prodati kmetom 10 milijonov desetlin, to je 109.000 km². Vendar pa ne bo razdelila takoj vsega „zemeljskega fonda“, ampak letos samo 722.000 desetlin ali 800.000 ha. Eni chitelji se ne bodo prodalo več kot 20 desetlin v nerodovitnih krajih, v rodovitnih pa osem in pol desetine.

— **Shod kršč. socijalnega delavstva v Avstriji** bo dne 29. in 30. sept. v Lincu. Slov. kršč. socijalno delavstvo bo zastopal dr. poslanec dr. Krek.

— **Hrvatska kmečka stranka** je sklicala za 25. t. m. v Zagreb veliki shod. V vzporedju je tudi obhod po mestu, kjer se bo govorilo pred spomeniki Preradoviča in Jelačića.

— **Hrvaške razmere.** Ni še dolgo, odkar je bil imenovan Rakodečaj hrvaškim banom, že je mož nemogoč. Nikdo ga več resno ne vpoštevata. Celo mažarski listi se norčujejo iz njega in pravijo, da je strašilo za vrabce. Niti najhujši klečplazec se mu nečje vdinjati, da bi prevzeli prve in najodličnejše hrvaške službe, ker vedó, da ne bo dolgo, ko bo moral pobrati svoja šila in kopita iz odkuriti. Od vseh stranij že leté nanj osoljeni dovtipi. Revez je še vedno sam in ne more dobiti niti jednega pomagača. Mi Slovenci želimo svojim hrvaškim bratom, da bi se čim prej odkrižali tega moža, ki ga jim je poslala sovražna ogrska vlada, da bi jih tepel s šibo.

— **Hrvaško-ogrski spor** se še nadaljuje. In kako tudi ne? Pretečeni teden je Košut zopet zapovedal zagrebškemu poštному ravnateljstvu, da se smejo za promet v tuje dežele le vporabljati tiskovine z mažarskim in francoskim jezikom. Hrvaški jezik pri tem ne pride v poštev. Medtem pa, ko dobivajo Hrvatje od Mažarov klofuto za klofuto, se pa med seboj pripravljajo in to vedno bolj in bolj. Mažarji se pa med tem lepo pripravljajo za poslednji usodni udarec. Zagrebčani imajo poseben bojkotni odbor, ki se bo te dni posvetoval, kako prekiniti vsako trgovsko zvezo z Ogrsko. Seveda so Košut in njegovi lepi privrženci nad tem silno razburjeni — vendar za enkrat bržkone brez potrebe. Ogrska vlada povdarja, da je treba nagodbo izpreminiti tako, da se bo priznala mažarska državna jednota. To bi se zgodilo tako, da bi hrvaških poslancev ne volil sabor, ampak Hrvaška bi se morala razdeliti v

enake volivne okraje skupno z Ogrsko ter tako naravnost volila poslance v budimpeštansko zbornico. Ta načrt je Vekele tudi predložil cesarju, ki ga menda odobruje. Hrvaški ban Rakodečaj pa misli ustanoviti novo stranko in na ta način rešiti to vprašanje. Čakajmo, kaj pride.

Mala politična naznanila.

Dne 6. avgusta: Francozi so izkrcali v Casablanci svoje čete in nagnali uporne Maročane v beg. Vojni ladije so pa obstreljale okolico mesta.

Dne 7. avgusta: Vlada namerava baje sklicati bodoče zasedanje državnega zbora koncem meseca oktobra. V tem zasedanju pride na vrsto tudi preosnova tiskovnega zakona. — Češka katoliška stranka se je izrekla za splošno in enako volilno pravico v deželni zbor. — Tudi v deželnem zboru Bukovine pride v jesenskem zasedanju na dnevni red volilna preosnova.

Dne 8. avgusta: Francoski križarji so streljali v mesto Casablanca; del mesta gori. — Cesar je imenoval bolgarskega kralja za imejitelja 11. huzarskega polka, v katerem je služil kralj kot nadporočnik, ko je bil izvoljen za kralja. — Tudi v marokanskem mestu Mazagan so se pojavili napadi na Evropejce. Francoska križarka je začela na mesto streljati.

Dne 9. avgusta: Več vojakov v boju pri Casablanci je umrlo, čeravno so imeli lahke poškodbe. Zdravniki pravijo, da so bile kroglice Marokancev zastrupljene. — Povodom obletnice papeževskega kronanja je služil papež slovesno sv. mašo v sikstinski kapeli. — Danes je obiskal siamski kralj nemškega cesarja. — V Casablanci je mir. Mesto je zasedlo 200 vojakov. — Mesto Juby v Maroki so napadli Maročani. Rešil se je samo guverner. Vojake so pobili ali pa ujeli. — V Indiji se širi agitacija proti Angležem. V Kalkuti so napadli Indijci dva angleška policaja. Anglija zbira v Indiji vojaštvo.

Dne 10. avgusta. Italijanski zunanji minister Tittoni obišče dne 22. t. m. našega zunanjega ministra Aerenthala. Sredi septembra pa ga obišče ruski zunanji minister Izvoljsky. — Na Portugalskem je priredilo ljudstvo proti kralju Karolin v mestu Pedros Salyodus hrpane demonstracije. Kralj se je hitro odpeljal. — Španski kralj in kraljica bosta obiskala našega cesarja.

Dne 11. avgusta. Dne 16. t. m. stopi v veljavo novi obrtni red. — Število novincev za mornarico se bo zvišalo. — Neka grška banda je odvedla iz Soluna bogatega Angleža in zahteva za njega čez 100.000. — 3000 Maročanov je napadlo genera Drude, ki tabori pred Casablanco. — Korejske čete so se v mestu Voucu uprle Japoncem. Po dvehurnem boju so zmagnali Japonci. — Evarističnega kongresa v Metz se je udeležilo 6000 duhovnikov. — Telefgrafisti v Ameriki stavkajo.

Dne 12. avgusta: V perzijskem parlamentu so se vršili burni prizori. Zbornica je pozvala novega šaha, naj prizna ustavo, sicer se je bati nemirov. — Listi poročajo, da je v Maroko mir, toda ta novica je zelo malo verjetna, ker general Drude zahteva 3000 do 4000 mož pomoči. Med mohamedanskim prebivalstvom v Maroko vre.

Razne novice.

* „Domovina“ je stara klepetulja in zato se ji zgodi, da danes ne ve več, kar je včeraj slišala ali sama klepetala. Pravi, da je bilo vedno njeno stališče, naj se pošljejo na Dunaj kot poslanci najbolj zmožni ljudje. Vkljub temu „stališče“ pa je v zadnjem volilnem boju podpirala Robleke, Ježovnike, Roše itd., listo najbolj nezmožnih kandidatov. V volilnem boju je nesramno napadala osebne zadeve dr. Ploja, sedaj ko je zapustil svoje tovariše in šel sedet med liberalne slovenske poslance, ga povzdiguje v deveta nebesa.

* Nesramnost je vedno tovarišica neumnosti in za to jo najdemo tudi pri celjski starki „Domovini“. Poroča namreč o nekem fantovskem pretopu ter potem celo po „Stajerevi“ maniri nesramno pristavi: „Ni nam znano, ali je obiskoval (glavni razgrajač) krščansko-socialni kurz v Mariboru ali ne?“ Obiskovalci krščansko-socialnega kurza v Mariboru so bili sami vrli pošteni kmečki mladeniči in možje, kojih lastnosti pa pisateljem v „Domovini“ ne moremo priznati!

* Repatica se vidi sedaj na nebu. Vzhaja okoli 1. po noči. Proti koncu septembra bo se prikazala še le okoli pol 5. ure zjutraj. Videla se bo še do začetka prihodnjega leta.

* Osebnosti. Stavbinski pristav Weingerl je prestatljen v Celje. Zopet nov nemški uradnik!

* „Naš List“ piše z ozirom na družbo sv. Cirila in Metoda, da so naši somišljeniki silili v odbor „mariborskega razdiralca in škodljivca dr. Korošca, ki nima prav nič smisla za narod, kar je pokazal njegov izstop iz štajerskega narodnega sveta“. Kranjskemu listu povemo, da je v tem stavku zapisal kar dve neresnici. Prva neresnica: Niti sam niti kdo drugi ni silil dr. Korošca v odbor družbe sv. Cirila in Metoda. Druga neresnica: Z izstopom iz Narodnega sveta je pokazal dr. Korošec samo, da nima nobenega smisla za liberalno politiko, kajti on je izstopil, ko se je začel Narodni svet na korist liberalcev mešati v strankarsko politiko ter skušal spraviti liberalne poslance v državnem zboru pod varno strabo. To pa ni narodna, ampak strankarsko liberalna politika, vsled česar so izstopili iz Narodnega sveta vsi zastopniki Slovenske kmečke zveze, med njimi tudi dr. Korošec. Ako „Naš List“ ljubi resnico, lahko to pove tudi svojim čitateljem.

* Za varstvo slovenskih deklet, ki pridejo v Trst v službo ali pa skozi to mesto potujejo, obstoji v Trstu zavod sv. Nikolaja. Tekom devet let, kar ta zavod obstoji, je bilo

sprejetih 9000 deklet. Kake važnosti in kako koristen je tak zavod, to ve le ceniti tisto dekle, ki pride v to tuje mesto in najde v tem zavodu prejetno pribežališče. Ker pa zavod vzdržujejo le milodari, zato ga pripravljamo v podporo denarnim zavodom in občinam.

* Iz Maribora se poroča „Naši Moči“: Ko so bile tukaj ožje volitve, sreča socialni demokrat kmeta iz Pobrežja pri Mariboru in mu zažuga tako-le: „Fardamani pauer, zdaj boš mogel pa sam bolj delati, hlapec ti ne bo več delal od ranega jutra do pozne noči, ampak samo osem ur na dan. To bodo zdaj že naredili naši poslanci, da boš vedu.“ Kmet mu pa prav mirno odgovori: „Kadar mi bo hlapec delal osem ur na dan, takrat boš pa ti namesto deset dal dvajset krajcarjev za liter mleka.“ In šel je počasi naprej. Kmetje! To so tisti vaši prijatelji, kateri nekateri radi podpirate na shodih, ki jih prirejajo.

* Z neumnostjo se tudi bogovi brezvzposno bojujejo, pravi stari pregovor, in mi skušamo resničnost tega reka nasproti celjski klepetulji „Domovini“. V vsaki številki za piše vsaj eno gorostasno, bliščečo neumnost! Evo slučajja iz zadnje sobotne številke! Piše o skupščini sv. Cirila in Metoda in navaja tudi izjavo Grafenauerja, v kateri se obžaluje, da so liberalci zanesli razdor v družbo. Mi smo že to izjavo dobesedno objavili. Podpisali so izjavo za Štajersko dr. Korošec, dr. Vrstovšek, za Koroško dr. Brejce, Grafenauer itd. itd. Zdjaj pa pride celjska „Domovina“ s svojo osušeno pametjo, vidi pod izjavo te podpise ter vslikne: „To je lista njih kandidatov...“ Niso li to imena samih nesprosnih in nepomirljivih klerikalcev? Ne, ljuba celjska tetka! Bodi mirna! To so samo podpisi pod izjavo, kandidatno listo pa vidi le tvoja čudovita neumnost!

* Z imeni na dan! Hujše in grše nego „Stajerec“ zasramuje „Narodni List“ one kmete, ki nečjejo trobiti v njegov rog. V zadnji številki pravi, da je g. Ozvatič ob priliki Plojevega ormoškega shoda vpiljanil nekaj kmetov ter jih tako naščuval, da so z noži v rokah hoteli (!) shod razgnati. Zvoljo neomadeževane časti kmetov iz ormoškega okraja zahtevamo, da pride „Narodni List“ z imeni na dan. Dokler tega ne stori, je grd obrekovalec in zasramovalec slovenskih kmetov, katerim krade javno čast in dobro ime. Že iz današnjega poročila g. Ozvatiča je razvidno, da je „Narodni List“ hudobno lagal. Iz rte izvita je tudi njegova novica, da je bil gosp. Ozvatič zaradi shoda v Ormožu po nemškem vitežkem redu prestavljen.

* Socijaldemokrati farbajo. V Trbovljah in okolici so imeli zadnji čas socijaldemokrati več shodov, kjer so njih govorniki v nebesa povzdigovali zasluge socijaldemokraskih poslancev, grdo pa napadali krščanske socijalece. Seveda je devet desetlin od vsega res, kar so ti gospodje „delavci“ pripovedovali. Med drugimi „neresnicami“ naj omenimo samo eno. Neki govornik je pripovedoval svojim strmečim poslušalcem, da so socijaldemokrati dosegli, da bo dala država 100 milijonov kron v zaklad za starostno zavarovanje. To se vidi, kakšne poslušalce imajo socijaldemokrati, ker kaj takega verjamejo. Saj pri nas na kmetih že vsak ve, da je ta predlog stavlil kršč. socijalec dr. Lueger. Socijaldemokracija je že na slabih nogah, če si mora s takimi lažmi pomagati.

* Popustek na zemljiškem in hišnem davku, znižanje pridobinske glavne vsote in določilo pridobinskega davka od podjeteb, zavezanih javnemu dajanju računov za leto 1907: Po ukazu e. kr. finančnega ministrstva z dne 24. junija 1907, št. 43.478, se je v smislu členov IV. do XI. postav z dne 25. oktobra 1906, drž. zak. št. 220, za l. 1907. 1. popustek na zemljiškem davku 15 odstotkov, in na hišnorazrednem in hišnonajemniškem davku na 12 in pol odstotka določil, 2. je ostalo znižanje pridobinske glavne vsote kakor pretekla leta, ter se je 3. določilo davčno merilo za § 100, odstavek 1 in 5 omenjene postavbe o neposrednih osebnih davkih navedene, javnemu dejanju računov zavezane podjetbe na 10 odstotkov.

* Kaj je list „Stajerec“? To nam pove nemškutarski „Stajerec“ v svojem lističu sam. V dopisu iz Račjega pravi, da je „Stajerec“ list nevednemu ljudstvu, kateri ima lepo število naročnikov, med katerimi se jih dosti najde, ki niti ne vedo, zakaj so naročeni na ta list in zakaj ga čitajo. Tukaj ima „Stajerec“ enkrat prav, kajti mnogi nevedni „Stajerevi“ naročniki niti ne vedo, zakaj so na list naročeni in zakaj ga čitajo. Pa jim povemo to mi: Mnogi so naročeni na list zato, ker jim naročnine ni treba plačati, mnogi ga pa čitajo zato, ker jim ga nemškutarski trgovci zastoj vsiljujejo.

* Poslanec Roblek in hmelj. V volilni borbi so hodili Roblekov agitatorji pri hmeljarih okoli ter jim obetali visoke cene hmelja, ako bo Roblek izvoljen. Roblek se je slikal hmeljarem kot mož, ki bo povzročil novo zlato dobo za hmelj. Sedaj je Roblek v istini poslanec, cena hmelju pa je nizka kakor malokedaj. Ponujajo zanj 1 K 40 v. Ze ob volitvi smo opozarjali ljudstvo, da Roblekov agitatorji ljudstvo le slepijo.

* Paberki iz „Domovine“. Pod okriljem dr. Serneca si upajo študentje okoli „Domovine“ pisati že najdrznejše reči o katoliški veri in čerkvi. V št. 30. piše ta list o zborovalcih na Velehradu: „Prava“ Kristusova[cerkev je po njih (zborovalcev) trditvah samo katoliška. — Ali po trditvah celjskih gospodov liberalcev ni samo katoliška vera edino prava? Le odkrito! Na dan s poštenim odgovorom! — Delovanje za razširjenje katoliške vere med prebivalci drugega veroizpovedanja imenuje list „zdražbo“ in „propast med jugoslovanskim plemenom.“ Nazadnje navaja Sernečev list sramotilne besede Dostojevskega o katolikih na Ruskem, v katerih se jim podtikajo najumazanejši nameni za njih versko prepričanje. Ni lepo, da pusti dr. Sernece napadati vero onega slovenskega naroda, ki mu je tako skrbno napolnil žepe in kase s posvetnim blagom. — „Domovina“ v št. 31 v svojem blaznem sovraštvu celo zajce izrablja — proti župnikom. Pravi namreč, da